

Topic	จรรยาบรรณธุรกิจ เครื่องมือสร้างบรรษัทภิบาลในองค์กร
Issue	มีนาคม 2558

ในการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรมและการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล องค์กรนั้นจะต้องมีกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกระดับชั้นที่มีจิตสำนึกอย่างมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของตน รวมถึงต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ลูกค้า คู่ค้า คู่แข่ง และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ซึ่งการมีจิตสำนึกดังกล่าว องค์กรจะต้องสร้างให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรให้ฝังรากลึกลงไปในใจของพนักงานทุกคน โดยวิธีที่จะก่อให้เกิดกรณีเช่นว่านี้ได้หลายรูปแบบ เช่น การใช้พฤติกรรมแบบอย่าง เจ้านายสอนลูกน้อง เพื่อนสอนเพื่อน เป็นต้น และไม่ว่าจะเป็นวิธีไหนก็เป็นสิ่งที่ดีทั้งนั้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจริตและสภาพแวดล้อมของแต่ละองค์กร แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องมี คือ **จรรยาบรรณธุรกิจ** เพราะถือเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นสร้างวัฒนธรรมองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

จรรยาบรรณธุรกิจ เป็นเรื่องที่คุณะกรรมการบริษัทจะต้องจัดให้มีขึ้น และประกาศให้พนักงานทุกระดับชั้นในองค์กรถือปฏิบัติเสมือนหนึ่งเป็นไบเบิลประจำกาย และบริษัทจะต้องมีระบบติดตามวัดผลการปฏิบัติเป็นประจำ นอกจากนี้ บริษัทควรต้องทำการทบทวนและปรับปรุงจรรยาบรรณให้ทันสมัยและสอดคล้องกับธุรกิจขององค์กรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งโดยปกติทั่วไปควรนำเสนอคณะกรรมการบริษัทพิจารณาเป็นประจำทุกปี

อนึ่ง จากการสำรวจบริษัทจดทะเบียนเมื่อปี 2557 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการจัดทำจรรยาบรรณสำหรับกรรมการและพนักงานถึงร้อยละ 65 โดยในจำนวนนี้ มีการเปิดเผยจรรยาบรรณบน Website ของตน ร้อยละ 53 และมีแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติรวมถึงติดตามผล ร้อยละ 44 ซึ่งข้อดีของการจัดทำจรรยาบรรณพร้อมเปิดเผยให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วกัน นอกจากจะทำให้บริษัทได้คะแนน CGR ที่ประเมินโดย IOD ในส่วนนี้แล้ว ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับบริษัท เพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนของบริษัท และลดความเสี่ยงจากการกระทำผิดพลาดที่อาจส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของบริษัทอีกด้วย

ในเรื่องของการมีจรรยาบรรณธุรกิจซึ่งส่งผลดีต่อกิจการนั้น ผู้เขียนขอยกตัวอย่างของบริษัทแห่งหนึ่งที่เรารู้จักกันดี คือ บริษัท Eastman Kodak หรือชื่อย่อๆ ที่เรารู้จักกันดี คือ Kodak หรือที่เรารู้จักสินค้าของบริษัทนี้จากฟิล์มถ่ายรูปยี่ห้อ Kodak แม้ว่าความเป็นผู้นำด้านฟิล์มถ่ายรูปจะกลายเป็นตำนานและอดีตไปแล้ว แต่ Kodak ก็มีเรื่องจรรยาบรรณที่ลงตีพิมพ์ลงในหนังสือของ Harvard Business School ในหัวข้อ "Doing Business Ethically" ซึ่งได้รับการชื่นชมจากผู้อ่านเป็นจำนวนมาก

หากมองย้อนเวลากลับไปเมื่อหลายสิบปีก่อน เป็นช่วงเวลาที่ Kodak เริ่มขยายธุรกิจมายังทวีปเอเชียและประเทศจีน บริษัทแม่ในสหรัฐอเมริกาต้องการจะลดต้นทุนการผลิตในส่วนของค่าแรงการประกอบตลับฟิล์ม (cartridge) จึงตั้งโรงงานประกอบตลับฟิล์มในประเทศจีนซึ่งทำให้ต้นทุนค่าแรงลดลง โดยในกระบวนการผลิตนี้ บริษัทแม่ในสหรัฐอเมริกาของ Kodak จะส่งตลับฟิล์มพร้อมแผ่นฟิล์มม้วนใหญ่มายังโรงงานประกอบตลับฟิล์มในประเทศจีนทางเรือ ซึ่งจะต้องผ่านด่านศุลกากรของประเทศจีน และชำระภาษีศุลกากรตามอัตราพิกัดภาษีที่กำหนดไว้

ต่อมา เกิดเหตุการณ์ครั้งหนึ่งในการขนส่งตลับฟิล์มและแผ่นฟิล์มมายังโรงงานในประเทศจีน เมื่อถึงด่านศุลกากรจะต้องชำระภาษีนำเข้า ด่านศุลกากรจีนได้คำนวณภาษีตามจำนวนปริมาณสินค้าที่ระบุไว้ในใบส่งสินค้า ซึ่งครั้งนั้นในใบส่งสินค้าระบุว่ามีแผ่นฟิล์มทั้งสิ้น 6 ม้วนใหญ่ โดยด่านศุลกากรจีนไม่ได้เปิดตู้คอนเทนเนอร์เพื่อตรวจนับจำนวนสินค้าที่มีอยู่จริง เนื่องจากเชื่อใจใน บริษัท Kodak ที่เป็นบริษัทที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในวงการธุรกิจ ครั้นเมื่อตู้คอนเทนเนอร์ดังกล่าวขนส่งไปถึงยังโรงงานประกอบตลับฟิล์มของ Kodak ในจีนแล้ว พนักงานของ Kodak ได้เปิดและทำการตรวจนับสินค้า จึงพบว่าจำนวนม้วนฟิล์มทั้งหมดนั้นมี 10 ม้วน ไม่ใช่ 6 ม้วนตามที่ระบุไว้ในใบส่งสินค้า ซึ่งส่วนต่างจำนวน 4 ม้วนนั้น สามารถประหยัดต้นทุนด้านภาษีนำเข้าให้กับ Kodak ได้ถึง 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่สิ่งที่พนักงานของ Kodak ดำเนินการคือ รีบส่งตู้คอนเทนเนอร์ดังกล่าวคืนกลับไปยังด่านศุลกากรของจีนภายในวันนั้นทันที เพื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรทราบและทำการประเมินภาษีศุลกากรใหม่

การดำเนินการดังกล่าวของพนักงาน Kodak ได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไปอย่างมาก ต่อมา ผู้บริหารของ Kodak ยังได้ออกมาให้สัมภาษณ์ว่าสิ่งที่พนักงานได้ดำเนินการไปนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว สำหรับตัวพนักงานเองก็ไม่ได้ได้รับผลตอบแทนใดๆ เพิ่มเติม เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวของพนักงานเป็นเรื่องของจรรยาบรรณที่ Kodak อบรมสั่งสอนพนักงานของตนให้คำนึงถึงจริยธรรมในการทำงานอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา ก่อนที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ในทางธุรกิจของบริษัท

เรื่องดังกล่าวนี้ ได้ถูกกล่าวขานต่อๆ ไปครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรของจีนเกิดความรู้สึก “เชื่อใจ” Kodak มากยิ่งขึ้น จากเดิมที่มีความเชื่อใจสูงอยู่แล้ว และยังก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในการดำเนินกิจกรรมระหว่าง Kodak และกรมศุลกากรจีนให้มีความคล่องตัวและสะดวกมากยิ่งขึ้น

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า Kodak ได้ปลูกฝังจรรยาบรรณของการทำงานลงไปถึงจิตสำนึกของพนักงาน เมื่อถึงคราวที่มีเหตุให้ต้องปฏิบัติ ก็สามารถปฏิบัติได้อย่างไม่ลังเล ซึ่งอุทธาหรณ์ที่ยกมานี้ สอดคล้องกับคำกล่าวที่เป็นอมตะของท่านศาสตราจารย์สังเวียน อินทรวิชัย ที่กล่าวว่า “สิ่งที่ถูกต้องคือถูกต้อง แม้ไม่มีใครทำสิ่งนั้น สิ่งที่ไม่ดีคือผิด แม้ทุกคนทำสิ่งนั้น”

CG Center: http://www.set.or.th/th/regulations/cg/cg/history_p1.html

ข้อมูลอ้างอิง: หนังสือ The Dharma of capitalism โดย Nitesh Gor

ฝ่ายพัฒนารสนิยมเพื่อตลาดคุณ
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
CG Center 0-2229-2603, 2604 และ 2629